

LAUSUNTO

13.11.2024

VN/32318/2023
VN/32318/2023-PLM-31

Työ- ja elinkeinoministeriö
Aleksanterinkatu 4-10
00170 Helsinki

Puolustusministeriön lausunto kansallisesta mineraalistrategiasta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa kansallisesta mineraalistrategiasta. Puolustusministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua.

Kansallisessa mineraalistrategiassa tunnistetaan hyvin muuttunut turvallisuuspoliittinen tilanne ja sen vaikutukset turvallisuusympäristöön. Geopoliittinen epävakaus, energiakriisi, teknologian kehittyminen ml, sotilasteknologia ja puhdas siirtymä edellyttävät keinoja raaka-aineiden saatavuuden varmistamiseksi, niiden jalostusasteen nostamiseksi, raaka-aineiden kierrättämiseksi ja käytön hillitsemistä. Vastuullisuus on keskeisessä asemassa kestävän käytön ja hyödyntämisen osalta.

Koronapandemia ja sen jälkeen kiristynyt turvallisuuspoliittinen tilanne Venäjän käynnistettyä laittoman hyökkäyssodan Ukrainassa, on korostanut mineraaliklusterien toimintavarmuutta kaikilla tasoilla kansallisesti ja kansainvälisesti. Sekä EU että Yhdysvallat on tehnyt omia aloitteitaan erityisesti kriittisten raaka-aineiden saatavuuden varmistamiseksi. Suomi on mukana näissä aloitteissa. Aloitteilla pyritään mm. hajauttamaan tuotantoa ja nostamaan jalostusastetta sekä lisäämään kierrätettyjen materiaalien käyttöä ja siten kestävää hyödyntämistä.

Strategiassa todetaan, että Suomessa kaivosteollisuus on säilyttänyt asemansa vahvana teollisuuden alana. Samoin jatkojalusta ja kaiken kaikkiaan mineraaliklusteriin liittyvää liitännäispalveluiden ja asiantuntijaosaamisen arvoketjua on vahvistettu ja se on kehittynyt kyseisen teollisuuskokonaisuuden tarpeiden mukaan. Tämä on erittäin tärkeää kansantalouden näkökulmasta. Vahva osaaminen houkuttelee Suomeen myös kansainvälisiä sijoittajia ja kansainvälisiä kaivostoimijoita. Myös kiinnostus Suomea ja Suomessa tehtävää yhteistyötä kohtaan esim. akkuteollisuuden osalta on kasvanut.

Strategiassa käydään läpi laajasti vastuullisuuteen liittyviä näkökohtia. Strategiassa ei kuitenkaan pohdita mineraaliklusterin kokonaisuuden osalta toiminnan vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen tai kääntäen kansallisen turvallisuuden vaikutuksia strategiaan tavoitteisiin. Uusitus kaivoslaissa ja kaivoslain uudistetussa asetuksessa kansallisen turvallisuus huomioidaan erittäin hyvin, mutta strategian tasolla pohdinta puuttuu. Kuten todettua Suomen maaperän mineraalirikkaus yhdistettynä korkealaatuiseen osaamiseen on samaan aikaan sekä kansantaloudellisesti että huoltovarmuudellisesti tärkeä asia ja houkuttelee myös kansainvälisiä yrityksiä investoimaan Suomeen ja hyödyntämään esiintymiä. On esimerkiksi tärkeää varmistaa se, että tuotanto ja kaivannaismetallien hyödyntäminen ovat hajautetussa omistuksessa eikä hajautetulla tuotannolla päädytä vain siihen, että hyödyntämisoikeus on

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

todellisuudessa samoilla kansainvälisesti suurilla valtiollisilla toimijoilla. Esimerkiksi EU kriittisten raaka-aineiden asetus ei suoraa aseta rajoitteita toimijoille tai toimijoiden kansallisuuksille huolimatta siitä, että keskeinen tavoite on mineraalilähteiden hajauttaminen.

Riippuvuus tietyistä valtiollisista kaivosalan toimijoista voi kaventaa Suomen kansainvälistä asemaa sekä toimintamahdollisuuksia ja tähän on tärkeää suhtautua vakavasti. Lisäksi joillakin toimijoilla toimintaperiaatteena voi olla omien kansalaisten tuominen työskentelemään mineraaliklusterin tehtävissä ja tämä heikentää kansallista osaamista ja kansallisten asiantuntijoiden käyttöä sekä todellisuudessa heikentää tavoitetta mineraalisektorin kasvusta ja arvonnäkökulmasta. Kansallinen erityisosaaminen ei saa myöskään valua ulkomaille yhteistyön varjolla, vaikka on selvää, että parhaita käytänteitä tavoitteiden saavuttamiseksi tuleekin yhteistyössä kehittää. Tässä yhteydessä strategissa mainittu toimenpide kotimaisen pääoman suuntaamisesta mineraalialalle on erittäin tärkeä tavoite.

Muulta osin strategia on tasapainoinen ja toimenpidesuositukset perusteltuja. Kokonaisuuden hallinta vaatii kuitenkin kansallisen turvallisuuden ja kansallisen edun määrittelyä, jotta asetettuihin tavoitteisiin aidosti päästäisiin.

Kansliapäällikkö

Esa Pulkkinen

Neuvotteleva virkamies

Anu Sallinen

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi TEM IYR Teollisuuspolitiikka, Sari Tasa
TEM IYR Teollisuuspolitiikka, Teo Kangaspunta

VN/32318/2023-PLM-31

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: